04/12/2019

Τα καραβάκια των ευχών στη λίμνη της Αγ. Βαρβάρας

/ Επικαιρότητα

Την τιμητική της έχει η ακριτική πόλη της ανατολικής Μακεδονίας, η Δράμα, καθώς γιορτάζει την πολιούχο της, την Αγία Βαρβάρα.

Η δραμινή κοινωνία τήρησε και φέτος τις μακραίωνες παραδόσεις της, με πρώτη και πιο παλιά αυτή του εθίμου με τα χειροποίητα καραβάκια που ρίχνονται στα νερά του πάρκου της Αγίας Βαρβάρας.

Στο μικρό εκκλησάκι στην ομώνυμη περιοχή, δίπλα στη λίμνη όπου στον πυθμένα της ακόμη και σήμερα διασώζονται τα ερείπια της πρώτης εκκλησίας, συρρέουν χιλιάδες πιστοί για να προσκυνήσουν την εικόνα της .

Σύμφωνα με το θρύλο που τυλίγει τις πηγές της πόλης, όταν το 1830 η Δράμα κατακτήθηκε από τους Τούρκους, το εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας γκρεμίστηκε για να χτιστεί στη θέση του ένα τζαμί.

Τα σχέδια των κατακτητών όμως άλλαξαν, ανήμερα της Αγίας Βαρβάρας. Η περιοχή, πλημμύρισε με νερό και έτσι το τζαμί δεν χτίστηκε ποτέ. Από τότε, η Αγία Βαρβάρα έγινε η πολιούχος της Δράμας και ακριβώς απέναντι από τη λίμνη, με τα θεμέλια της παλιάς εκκλησίας στα σπλάχνα της, χτίστηκε η καινούρια εκκλησία που αφιερώθηκε στην Αγία που έσωσε το εκκλησάκι της.

[σ.σ. Η Αγία Βαρβάρα καθιερώθηκε ως πολιούχος της πόλης με ενέργειες του αειμνήστου προέδρου του Εμπορικού Επιμελητηρίου Δράμας, Βασίλη Καναρά το 1954 και συγκεκριμένα με πρότασή του προς τον τότε Νομάρχη και το σκεπτικό ότι «με το όνομα της οποίας (Αγίας Βαρβάρας) συνδέονται ονομαστές πηγές της πόλεως και υπάρχει φερώνυμος ναός].

Η Μεγαλομάρτυς Αγία Βαρβάρα, γεννήθηκε το 275 μ.Χ. στη Νικομήδεια και μαρτύρησε το 306 μ.Χ.

Ο άπιστος πατέρας της αποκεφάλισε την Αγία με το ξίφος του. Σύμφωνα με την παράδοση, ενώ το ξίφος του πατέρα της απέκοπτε το κεφάλι της, η Θεία Δίκη με μορφή κεραυνού, κατέκαυσε τον άσπλαχνο πατέρα. Αυτόν τον τιμωρό κεραυνό, συμβολίζουν τα πυρά του Πυροβολικού μας του οποίου είναι προστάτης.

Η Αγία Βαρβάρα, είναι επίσης προστάτιδα και των παιδιών και τα φυλάει από τις κακές παιδικές αρρώστιες.

Παραμονή της εορτής

Την παραμονή της γιορτής της, στις 3 Δεκεμβρίου, εκατοντάδες παιδιά αφήνουν τα αυτοσχέδια καραβάκια τους, φωταγωγημένα, στα ήρεμα νερά της λίμνης, ακριβώς μπροστά από την ομώνυμη εκκλησία, προσφέροντας μοναδικό θέαμα το σούρουπο. Είναι τα καραβάκια των ευχών.

Υπάρχουν δύο εκδοχές για το έθιμο αυτό. Σύμφωνα με την πρώτη, την παραμονή της Αγίας Βαρβάρας μετά τη λιτανεία, ο κόσμος έστελνε στο βυθισμένο εκκλησάκι το κεράκι του για την Αγία πάνω σε ένα σανίδι από ξύλο.

Η δεύτερη εκδοχή, βασίζεται στο ότι η Αγία Βαρβάρα ήταν και η προστάτιδα των κοριτσιών που τις φυλούσε από τη γλωσσοφαγιά και τις βοηθούσε στα αισθηματικά τους.

Έτσι, όλα τα ελεύθερα κορίτσια στις 3 του Δεκέμβρη, κατά τη διάρκεια του εσπερινού και μόλις σκοτείνιαζε, άναβαν κεριά στον ανατολικό τοίχο της λίμνης. Κάποιες κοπέλες, έβαζαν τα κεράκια τους πάνω σε σανίδες ξύλου και μαζί με μια ευχή τα έστελναν στο βυθισμένο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας.

Η πορεία της σανίδας στη λίμνη, έδειχνε αν η ευχή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί.

Αν το κεράκι έσβηνε θεωρούνταν αποτυχία αλλά η ελπίδα έμενε, καθώς το επόμενο πρωί όλα τα κορίτσια κατέφθαναν και πάλι στη λίμνη για να πλυθούν με το νερό που η Αγία Βαρβάρα είχε αγιάσει το προηγούμενο βράδυ.

Δεν είναι μακριά η εποχή που την ημέρα της Αγίας Βαρβάρας τα κορίτσια δεν δούλευαν, δεν μιλούσαν το πρωί της γιορτής πριν πάνε στις πηγές της και πλυθούν με τα αχνίζοντα νερά της και να ζητήσουν τα φώτα της για τα αισθηματικά τους.

Το πρωινό ομαδικό πλύσιμο των κοριτσιών στα νερά της Αγίας Βαρβάρας, έφτανε να παίρνει την μορφή διαγωνισμού

Διότι σε κάθε γειτονιά, τα κορίτσια διαγωνίζονταν ποιο θα σηκωθεί πιο νωρίς πρωί και θα τρέξει στα νερά να καθαγιασθεί. Και ήταν ιδιαίτερα ωραίο το θέαμα των κοριτσιών να τρέχουν στα σκοτεινά και παγερά ξημερώματα της Δεκεμβριανής ημέρας εντελώς αμίλητα για να πλυθούν στα ...ζεστά νερά, και κατόπιν να ανταλλάξουν την καλημέρα και τις ευχές.

Για να «γλυκάνουν» την Αγία, σε πολλά μέρη του τόπου μας την ημέρα της γιορτής της προσέφεραν την «Βαρβάρα». Η «Βαρβάρα», είναι μια γλυκιά νηστίσιμη σούπα από σιτάρι, σταφίδες, σουσάμι, καρύδια, αλλά και άλλους σπόρους. Η γλυκιά σούπα «Βαρβάρα», που μοιάζει με το κολυβόζουμο, είναι ένα έθιμο πανάρχαιο και θυμίζει την πανσπερμία.

Στους Χριστιανούς, η παρασκευή της «Βαρβάρας» καθιερώθηκε από το εξής περιστατικό: Ο σατανικός νους του Διόσκουρου, είχε συλλάβει ένα δόλιο και αποτρόπαιο σχέδιο για την εξόντωση των Χριστιανών της περιοχής του. Κάλεσε όλους τους αρτοποιούς της περιοχής του, και τους έδωσε εντολή να βάλουν δηλητήριο στο ψωμί που θα παρασκεύαζαν και οι πωλητές τροφίμων στα τρόφιμα που θα πωλούσαν.

Το μυστικό αυτό το έμαθε η κόρη του η Βαρβάρα, και ειδοποίησε τους Χριστιανούς να μην αγοράσουν ψωμί και τρόφιμα, και να πορευτούν με τα υπολείμματα που είχαν στα σπίτια τους.

Έτσι, κάθε Χριστιανική οικογένεια μαγείρεψε ότι πρόχειρο της βρέθηκε στο σπίτι. Επειδή όμως τα τρόφιμα που τους είχαν απομείνει ήταν πολύ λίγα και κάθε είδος από μόνο του δεν έφτανε για μια σωστή μαγειριά, έβαλαν στην κατσαρόλα λίγο από όλα. Δηλαδή, λίγο στάρι, μερικά φασόλια, κουκιά, σταφίδες και ότι άλλο σχετικό είχαν, κι όλα μαζί τα μαγείρεψαν.

Έτσι, χάρη στη Βαρβάρα σώθηκαν και από τότε σε ανάμνηση αυτού του περιστατικού καθιερώθηκε στη γιορτή της, να μαγειρεύουν το παρασκεύασμα αυτό που είναι γλυκό και φαγητό μαζί και λέγεται «Βαρβάρα».

Πρέπει δε να σημειωθεί ότι και οι Τούρκοι κάτοικοι της Δράμας εκτιμούσαν την Αγία Βαρβάρα συμμετέχοντας στην λιτανεία, προσφέροντας αφιερώματα στην εικόνα αργυρά και ανάβοντας λαμπάδες.

Πολλές δε Τουρκάλες, έτρεχαν στις πηγές της τα χαράματα αμίλητες για να πλυθούν και να καθαγιασθούν.

Πηγή: proinos-typos.gr